

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Martina POPPRA

André Gide, angažovaný spisovatel

V září 2012 Martin Poppr obhajoval bakalářskou práci na Ústavu filozofie a religionistiky (*Biomoc a autonomismus*), takže předložená studie je patrně jeho první akademickou prací odevzdanou k obhajobě na Ústavu románských studií. Martin Poppr si zvolil téma angažovanosti v díle Andrého¹ Gida, které dosud na fakultě nebylo nikým zpracováno, a přistoupil k němu opravdu seriózně, o čemž svědčí úctyhodný rozsah prostudované primární i sekundární bibliografie.

Upřímně řečeno, bez úvodní kapitoly by se práce velmi dobře obešla. Chápu autorovu snahu nějak vymezit pojem „angažované literatury“ a zasadit ho do historického kontextu, nicméně jedno- nebo dvouodstavečkové glosy týkající se Montesquieua, Voltaira, Huga, Zoly a protiválečné literatury nepřinášejí nic nového nad rámec běžných učebnicových zkratk a jsou nesmírně schematické. Naopak Sartre a Simone de Beauvoirová by si – jakožto teoretici angažovanosti – možná zasloužili větší prostor (i kdyby byl pojat kriticky) a stručné srovnání s Gidem, jehož pojetí tohoto pojmu je přece jen dost odlišné.

Gidův stručný životopis Martin Poppr naopak pojal velmi citlivě a bez šokujícího zjednodušování, kterého se často dopouštějí i francouzští akademici.

Stěžejní část diplomové práce pak tvoří analýzy dvou základních kauz, v nichž se André Gide angažoval: vykořisťovatelská krutost koncesních společností v Kongu a Čadu na jedné straně a ideologické pokrytectví spojené s drastickými represemi v Sovětském svazu, který zradil revoluční myšlenky komunismu (k němuž se Gide v dané době hlásil). Martin Poppr skvěle ukazuje obrovskou míru odvahy a upřímnosti, kterých byl francouzský spisovatel schopen (autorů ochotných pravdivě vypovídat i v situacích, kdy realita absolutně neodpovídá jejich předpokládaným ideálům a politickým přesvědčením, je opravdu jako šafránu), ale zároveň zajímavě dokládá i určité limity Gidovy empatie a interpretace viděného: Gide zpočátku vnímá hrůzy, kterých byl v Africe svědkem, jen jako důsledky „chyb v systému“, nezkušenosti lokálních správců, neefektivní organizace či logistiky. Samotné francouzské koloniální ambice ani evropskou nadřazenost „primitivním“ kulturám nezpochybňuje nikdy. (K obdobnému zkrácení ostatně dochází i v případě SSSR. Gide neumí slovo rusky, ale v – jinak brilantním – *Dostojevském* i *Návratu* se dopouští poněkud odvážných extrapolací ohledně

---

¹ Spisovatelovo křestní jméno ve většině textu není skloňováno, ale najdou se i četné kuriózní výjimky, takže by bylo dobré úzus sjednotit.

„ruské duše“, mentality a kolektivní psychologie.) Nicméně tyto postřehy z dnešní perspektivy ani v nejmenších nesnižují hodnotu jeho dobových postojů. S největší pravděpodobností šel Gide v osobní statečnosti a autenticitě nejdál, jak tehdy bylo vůbec možné.

Závěr práce by mohl být (na rozdíl od úvodu) poněkud obsáhlejší a přinést i nějaké autorovo osobnější zhodnocení Gidovy osobnosti a společenské angažovanosti. Ono se dá, pravda, vyčíst z některých dílčích poznámek v rámci textu práce, ale neškodilo by, kdyby v ucelenější formě zaznělo na závěr. Po tolika skvělých analýzách by stálo zato shrnout, v čem je Gide ve dvacátém století jedinečný, jak se jeho nevtíravá angažovanost liší od té pompézní sartrvsko-foucaultovské a jakým přínosem by mohl být pro dnešní myšlení o politice a literatuře.

Diplomové práci by obecně slušela trochu pečlivější formální úprava. Jednotlivé překlepy, gramatické, morfologické, syntaktické a stylistické chyby, jakož i nedůslednosti (chybějící kurzíva či diakritika, absence odsazování delších citací, překlady neodpovídající originálnímu citátu) jsem vyznačila přímo do textu. Není jich žádné dramatické množství, takže čtenáři v zásadě nepřekážejí v porozumění, nicméně i tak studentovi doporučuji vložit do SISu „errata“ formou zvláštního souboru.

Předloženou diplomovou práci vřele doporučuji k obhajobě a teprve podle jejího průběhu se přikloním k hodnocení „výborně“, nebo „velmi dobře“.

V Praze dne 25. 8. 2019

doc. PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.